

+Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної кібернетики та прикладної економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного
факультету
Віталій ДЯЧЕК
“26” серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Національна економіка в умовах євроінтеграції

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

спеціалізація С1.01 Економіка

освітні програми Економічна кібернетика

вид дисципліни вибіркова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

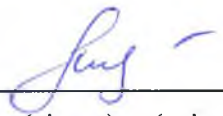
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “26” серпня 2025 року, протокол № 18

Розробники програми: **Тетяна САМОФАЛОВА** кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

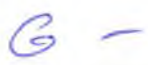
Протокол від “26” серпня 2025 року №1

Завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

_____ Тамара МЕРКУЛОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми Лідією ГУР'ЯНОВОЮ

Гарант освітньо-професійної програми
Економічна кібернетика

_____ Лідія ГУР'ЯНОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

_____ Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Національна економіка в умовах євроінтеграції» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень вищої освіти

спеціальність C1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(шифр і назва)

спеціалізація C1.01 Економіка
(шифр і назва)

освітні програми Економічна кібернетика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Національна економіка в умовах євроінтеграції»: формування цілісного розуміння трансформації національної економіки України в умовах європейської інтеграції, оволодіння знаннями про інституції та політики ЄС, а також набуття практичних навичок застосування інструментів Business Intelligence та штучного інтелекту для аналізу та прогнозування інтеграційних процесів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Національна економіка в умовах євроінтеграції»:

- розкрити інституційні основи та ключові політики ЄС у контексті їхнього впливу на економіку України;
- проаналізувати стратегічні пріоритети та конкурентні переваги України в процесі євроінтеграції;
- оцінити роль публічного управління та цифрової трансформації у забезпеченні інтеграційних реформ;
- сформувати навички використання ВІ та АІ для дослідження соціально-економічних процесів у ЄС та Україні.

1.3. Кількість кредитів

денна форма навчання – освітньо-професійні програми Економічна кібернетика – 3 кредити;

заочна (дистанційна) форма навчання – освітньо-професійні програми Економічна кібернетика – 3 кредити;

1.4. Загальна кількість годин: денна форма навчання – 90 год.;

заочна (дистанційна) форма навчання – 90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
16 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота, у тому числі	
64 год.	82 год.

Результати вивчення дисципліни дозволять сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій:

1.6. Перелік компетентностей

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань

Спеціальні компетентності

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК12. Здатність визначати та оцінювати часові і структурні параметри глобальних змін соціально-економічних індикаторів.

СК14. Здатність визначати світові та регіональні тренди ринкової кон'юнктури.

1.7. Заплановані результати навчання

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 16. Визначати та оцінювати тренди соціально-економічної глобалізації та враховувати їх при прийнятті соціально-економічних рішень.

ПРН 18. Оцінювати і прогнозувати тренди розвитку світових і регіональних ринків.

1.8. Пререквізити

Вивченню дисципліни «Національна економіка в умовах євроінтеграції» передують: «Світова економіка і глобалізація», «Економічна кібернетика».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Європейська інтеграція: історія, цінності, сучасний контекст

Зміст: Історичні витоки європейської інтеграції. Ідея єдності від античності до XX ст. Друга світова війна як поштовх до інтеграції. Європейське об'єднання вугілля та сталі як перший наднаціональний проект. Договори Риму (1957) – створення спільного ринку. Маастрихтська угода та формування ЄС. Розширення ЄС на Схід після 2004 року. ЄС як цивілізаційний вибір України. Європейські цінності: демократія, права людини, верховенство права.

Інтеграція як відповідь на глобалізаційні виклики. Роль України у зміцненні східного флангу ЄС. ЄС у добу цифрової економіки. Виклики Brexit та війни в Україні. Цифровий суверенітет як новий вимір інтеграції. AI та BI як інструменти посилення європейської єдності. Вплив нових технологій на європейську ідентичність. Сприйняття України як «частини Європи» в політиці ЄС. ЄС і НАТО: синергія безпеки та розвитку. Євроінтеграція як довгострокова стратегія України. Україна — «новий центр» на цивілізаційній карті Європи.

Кейси: План Маршалла; Угода про асоціацію Україна–ЄС; вступ країн Центрально-Східної Європи у 2004 році.

Тема 2. Теорії та етапи європейської інтеграції у XXI столітті

Зміст: Неофункціоналізм і роль інституцій. Теорія концентричних кіл і «Європи регіонів». Концепція позитивної та негативної інтеграції (Тінберген). Теорія економічних союзів Б. Баласи. Стадії інтеграції: зона вільної торгівлі, митний союз, єдиний ринок. Запровадження євро і валютна інтеграція. Лісабонський договір: реформування управління. Розширення на Балкани. «Європа кількох швидкостей». Міжурядова співпраця та федералізм.

Виклики міграційної кризи, війни, Brexit. ЄС як регулятор цифрової економіки. Data Governance Act і Digital Markets Act. Європейський зелений курс як інтеграційна стратегія. AI Act як глобальний регламент ШІ. Європейський простір даних здоров'я (EHDS). Розвиток концепції цифрової держави. Місце України у сучасних теоріях інтеграції. ЄС як нормативна сила у світі.

Кейси: GDPR; розширення 2004 року; законодавство України про цифрові ринки.

Тема 3. Інституції ЄС та бюджет: цифровий вимір

Зміст: Європейська Рада як стратегічний центр. Європейський парламент і демократичний контроль. Європейська комісія як двигун інтеграції. Рада ЄС: функції та механізми. Суд ЄС у правовій системі.

Європейська рахункова палата. Принципи субсидіарності та пропорційності. Еволюція бюджету ЄС. Цифрові інструменти прозорості бюджету. Структурні фонди ЄС і цифрова трансформація. Інноваційні програми Horizon Europe. VI для моніторингу фондів. Електронні тендери та система закупівель. Відкриті дані ЄС. Українські інституції, що імплементують євростандарти. Prozorro як аналог європейських практик. ЄС–Україна: інтеграція бюджетних політик.

Кейси: Recovery and Resilience Facility; Horizon Europe; Prozorro.

Тема 4. Спільні політики ЄС у добу цифрової економіки

Зміст: Соціальна політика ЄС. Регіональна політика та цифрові кластери. Екологічна політика і Green Deal. Конкурентна політика проти Big Tech. Аграрна політика (CAP) у цифровому вимірі. Енергетична політика і декарбонізація. Науково-технологічна політика. Промислова політика ЄС. Діджиталізація спільних політик. Використання відкритих даних у політиках. Зелений перехід і цифровий моніторинг.

ВІ в агрополітиці (AgriTech). AI у сфері енергетики (Smart grids). Електронна торгова політика. Захист конкуренції: DMA. Інклюзія громадян у політиках. Інтеграція українських політик із європейськими. Вплив санкційної політики ЄС. Кліматичні цілі та Україна. Роль IT-сектору у співпраці з ЄС.

Кейси: Green Deal; Digital Markets Act; аграрні дотації ЄС і підтримка українських аграріїв.

Тема 5. Євроінтеграція як стратегія розвитку України

Зміст: Європейська інтеграція як стратегічна мета. Порівняння інтеграційних моделей. Європейська соціально-економічна концепція XXI ст. Україна в глобальній економіці. Транснаціоналізація українського бізнесу. Виклики війни та відбудови. ВІ у стратегії розвитку України. IT-сектор як драйвер євроінтеграції. Реформи у сфері цифровізації. Рейтинги конкурентоспроможності України. Індекс цифрової економіки DESI. Відновлення на принципах Green Deal. Транспортні коридори і логістика. Україна у цифрових ринках ЄС. Експорт IT-послуг як фактор інтеграції. Україна як безпековий партнер ЄС. Фінансування відбудови через фонди ЄС. ЄС як гарант реформ. Формати поступової інтеграції. Досвід Польщі для України.

Кейси: Ukraine Facility; «Дія» як аналог eIDAS; польський досвід інтеграції.

Тема 6. Геоелекономічні пріоритети України

Зміст: Україна і європейський ринок. Баланс між Сходом і Заходом. Нові ринки: Азія, Латинська Америка. Участь у глобальних ланцюгах постачання. Роль України в енергетичній безпеці ЄС. Транспортні коридори TEN-T. Розвиток ВПК. Агросектор у світовій економіці. IT-сектор як глобальний експортер. Диверсифікація ринків. Україна і співпраця з ОЕСР. AI та ВІ у торгівлі. Україна як хаб даних. Digital Silk Road і позиція України. Взаємодія з міжнародними фінансовими інституціями. Фінансова інтеграція у

ринки ЄС. Виклики глобальних криз. Вплив війни на економіку. Відновлення через міжнародну допомогу. Інтеграція у європейські інноваційні екосистеми.

Кейси: Grain Deal і сухопутні коридори; інтеграція енергосистеми України до ENTSO-E; участь у Digital Europe.

Тема 7. Національне багатство та публічне управління у європейському вимірі

Зміст: Поняття національного багатства. Класичні та сучасні індикатори. Індекс людського розвитку. Індекс цифрової економіки. Роль публічного управління у збереженні багатства. Ефективність бюрократії. Національна і європейська бюрократія. Прозорість і відкриті дані. ВІ у вимірюванні національного багатства.

Екологічні показники і Green Deal. Соціальні показники. ІТ-інфраструктура. Корупція та антикорупційна політика. Європейські стандарти good governance. Prozorro і EU Tender. Децентралізація в Україні. Європейські принципи SIGMA. AI у моніторингу ефективності. Підготовка кадрів. Роль освіти та науки.

Кейси: Prozorro та європейські аналоги; EU Cohesion Policy; антикорупційна інфраструктура України.

Тема 8. Національний дохід і інтеграція до європейської економіки знань

Зміст: Національний дохід: сутність і структура. Джерела формування доходу. Перерозподіл доходів у бюджеті. Фіскальна політика України. Європейські практики бюджетування. Бюджетний процес у ЄС. Роль інновацій у зростанні. Цифрова економіка як драйвер доходів. AI як фактор продуктивності. Ринок даних і синтетичних даних. Вимірювання нематеріальних активів. OECD про вартість даних. Роль міжнародних інвестицій. ПДВ на цифрові послуги. Оподаткування у ЄС. Виклики тіньової економіки. Інтеграція у європейський податковий простір. Україна у глобальних рейтингах. Програми відновлення та фінансування. ЄС як інвестор у майбутнє України.

Кейси: BEFIT; угоди України з OECD щодо прозорості; Horizon Europe.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації						Заочна форма					
	Усього	Денна форма					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Європейська інтеграція: історія, цінності, сучасний контекст	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2. Теорії та етапи європейської інтеграції у ХХІ столітті	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 3. Інституції ЄС та бюджет: цифровий вимір	12	2	2			8	12					12
Тема 4. Спільні політики ЄС у добу цифрової економіки	12	2	2			8	12					12
Тема 5. Євроінтеграція як стратегія розвитку України	12	2	2			8	12					12
Тема 6. Геоелекономічні пріоритети України	10	2				8	10					10
Тема 7. Національне багатство та публічне управління у європейському вимірі	10	2				8	10					10
Тема 8. Національний дохід і інтеграція до європейської економіки знань	10	2				8	10					10
Усього годин	90	16	10			64	90	4	4			82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

1	Європейська інтеграція: історія, цінності, сучасний контекст	2	2
2	Теорії та етапи європейської інтеграції у XXI столітті	2	2
3	Інституції ЄС та бюджет: цифровий вимір	2	
4	Спільні політики ЄС у добу цифрової економіки	2	
5	Євроінтеграція як стратегія розвитку України	2	
	Разом	10	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Огляд та конспект статей у популярних і фахових виданнях	20	12
2	Закріплення лекційного матеріалу	10	10
3	Підготовка до семінарських занять	8	10
4	Підготовка матеріалів, таблиць, графіків про країни-члени ЄС	6	15
5	Систематизація перед іспитом	6	15
6	Підготовка до контрольної роботи	8	10
7	Розрахункове завдання	6	10
	Разом	64	82

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Викладання дисципліни здійснюється шляхом читання лекцій, проведення практичних занять і самостійної роботи. Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) лекції, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо опанування термінологічної системи різних галузей знань та діяльності при стандартизації продукції (процесів, робіт, послуг);

2) практичні заняття, в ході яких опрацьовуються питання основних вимог до розроблення, затвердження та впровадження стандартів;

3) самостійна робота

для здобувачів денної форми навчання

передбачає підготовку здобувачів самостійної роботи, яка повинна бути складена у визначений викладачем термін з підготовкою реферату та експрес-опитування за вивченими темами дисципліни.

для здобувачів заочної форми навчання

передбачає підготовку здобувачів до виконання реферативного завдання за визначеними темами та практичного завдання, яке повинна бути складено до початку заліково-екзаменаційної сесії. План виконання завдань наведений у навчально-методичному комплексі дисципліни;

4) **консультація** – форма індивідуальної роботи здобувача із викладачем, спрямована на вирішення труднощів, які виникли під час вивчення лекційного матеріалу та самостійної роботи, і за наявності бажання здобувача отримати більш поглиблене знання стосовно предмету навчальної дисципліни.

8. Методи контролю

Вхідний контроль проводиться перед вивченням курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують курс «Національна економіка в процесі євроінтеграції». Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечуючої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі колоквіуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки. Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на проміжних етапах навчання. Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. За кредитно-модульною системою організації навчального процесу сумарна оцінка розраховується як сума балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю.

Вивчення дисципліни завершується складанням підсумкового семестрового контролю у вигляді заліку.

Організація поточного контролю здобувачів заочної форми навчання

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється у формі перевірки виконаної здобувачем реферативної роботи за вибраною темою. Контрольні тестові завдання мають бути виконані разом з рефератом за тиждень до складання заліку.

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Що означає категорія «європейська інтеграція»?
2. Які історичні витоки європейської інтеграції можна виділити?
3. Які цінності лежать в основі Європейського Союзу?
4. Які функції виконує Європейська Рада?
5. Які повноваження має Європейський парламент?
6. Яку роль відіграє Європейська комісія у системі управління ЄС?
7. Що включає багаторічна фінансова перспектива ЄС (MFF)?
8. Які принципи формування та використання структурних фондів ЄС?
9. Які завдання виконує Фонд відновлення і стійкості (RRF)?
10. Що означає поняття «Європейський зелений курс» (Green Deal)?
11. Які цілі передбачає пакет Fit for 55?
12. Що включає Digital Europe Programme?
13. Які особливості має програма Horizon Europe?
14. Що означає категорія «цифровий суверенітет» ЄС?
15. Які функції виконує Європейський центральний банк (ECB)?
16. Що включає поняття «єврозона»?
17. Які переваги та виклики створює Шенгенська зона?
18. Що означає категорія «Угода про асоціацію Україна–ЄС»?
19. Що передбачає поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі (DCFTA)?
20. Які функції виконує Європейський суд (CJEU)?
21. Що включає Європейська політика сусідства (ENP)?
22. Що означає категорія «Спільна політика безпеки і оборони» (CSDP)?
23. Які завдання реалізує Європейська рахункова палата?
24. Що включає акт Digital Markets Act?
25. Які основні положення містить акт Digital Services Act?
26. Які інноваційні підходи закріплені у Data Governance Act?
27. Що означає Artificial Intelligence Act?
28. Які функції виконує European Health Data Space?
29. Що включає BEFIT у сфері корпоративного оподаткування?
30. Що означає вуглецевий коригувальний механізм на кордоні?
31. Які стандарти включає концепція ESG?
32. Що означає термін «циркулярна економіка»?
33. Що включає поняття «сталий розвиток»?
34. Що означає категорія «resilience» у соціально-економічних системах?
35. Які принципи good governance застосовуються у ЄС та Україні?
36. Які функції виконує ініціатива SIGMA?
37. Яке значення має система Prozorro у контексті євроінтеграції?

38. Що включає індекс DESI і як він використовується?
39. Які ключові завдання передбачає Ukraine Facility (2024–2027)?
40. Які приклади використання AI та BI для євроінтеграції України можна назвати?

9. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестровий контроль у формі заліку

для денної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота										Залік	Разом
Розділ 1				Розділ 2				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
8	8	8	8	8	-	-	-	20	60	40	100

для заочної (дистанційної) форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота										Залік	Разом
Розділ 1					Розділ 2			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
20	20							20	60	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

У якості контролю передбачено оцінювання контрольної роботи з метою виявлення та закріплення знань, а також загальний рівень розуміння здобувачем змісту базових понять та категорій курсу.

Для здобувачів денного відділення

Здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, використовує практичні знання, що були набуті в ході виконання практичної роботи.

На протязі семестру, за допомогою експрес-опитування, здобувачі отримують за кожну пройдену тему бали. Разом за вивчення 8 тем здобувач отримує 40 балів.

Для здобувачів заочного відділення

Поточний контроль здійснюється на підставі підготовленого та поданого до заліку реферату.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Контрольна робота включає дві змістовні частини: 20 відкритих тестів, кожен з яких оцінюється в 1 бал.

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач за контрольну роботу – 20 балів.

Викладач має право не допустити слухача до заліку, якщо він у процесі виконання самостійної та контрольної роботи не набрав мінімальну кількість (10 балів).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю у формі заліку

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

20 балів – здобувач засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та буде відповідь;

21-35 бали – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання;

36-40 балів – здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, використовує практичні знання, що були набуті в ході виконання практичної роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Горюнова Є. О. Євроінтеграція : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 272 с

2. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції / Д. Дайнен ; пер. з англ. К. : К.І.С., 2006. 696 с.

3. Дахно І. І. Міжнародна економіка : навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., випр. і доп. К. : МАУП, 2006. 248 с.

4. Дзяд О. В. Спільні політики Європейського Союзу та їх значення для України : навч. пос.; за заг. ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, О. Рудіка, Л. Прокопенко та В. Стрельцова. К. : Міленіум, 2009. 668 с.

5. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права : навч. посіб. Видавець : Товариство Карла Дуйсберга / упоряд. Ін-т європолітики, Берлін ; наук. ред. В. П'ятницький. К. : Вид-во «Заповіт», 2000.
6. Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору: монографія за редакцією кандидата історичних наук, доцента А.Г. Бульвінського; передмова доктора історичних наук, професора, член-кореспондента НАН України А.І. Кудряченка; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». – К. : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. – 560 с.
7. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних еконо-мічних відносин : монографія / В.В. Небрат, Н.О. Горін та ін. ; за ред. д.е.н. В.В. Небрат ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2021. – 528 с.
8. Іванова Т. В. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу : навч. посібник. Київ : НАДУ, 2015. 628 с.
9. Іванова Т. В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтири : монографія Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2013. 352 с.

Додаткові джерела

1. Вдовенко Н. М., Богач Л. В., Гераймович В. Л., Кваша К. С., Павленко М. М. Глобальна економіка: навч. посіб. Київ: НУБіП України. 2017. 319 с.
2. Глобальна економіка: Навчальний посібник. Н.М. Вдовенко, Л.В. Богач, В.Л. Гераймович, К.С. Кваша, М.М. Павленко. К. : НУБіП України, 2017. 319 с.
3. Досвід та перспективи трансформації пострадянського простору в контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів: зб. наук. пр. / за заг. ред. к.і.н., доц. А.Г.Бульвінського. - К.: ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України", 2019 - 278 с.
4. Липов В. Глобальна економіка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 439 с.
5. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар: пер. з англ. А. Іщенко. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 251 с.
6. Глобальна економіка [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка», «Економічна кібернетика», «Економіка бізнес-підприємства» / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
7. Ціннісний вимір розвитку цивілізацій і глобалізація : збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Зернецької / Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України». – К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. – 190 с.
8. Weber R. The Financial Constitution of European Integration [Електронний ресурс]. OAPEN, 2023. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=http://eprints.lse.ac.uk/120876/1/9781509969944.ch_009.pdf&ved=2ahUKewihsrKY2c

6PAxUpPhAIHax0AX4QFnoECBcQAQ&usg=AOvVaw2VGTQLLVkMdudD1W
eRnNbH

9. Introduction to European Economic Integration [Електронний ресурс] : навч. посіб. – Erasmus+ Project, 2019. 144 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/5931b612-ed01-48ba-ac40-bbc951b4dda2/Introduction_to_European_Economic_Integration_lectures.pdf&ved=2ahUKEwidlpD42M6PAxUHAhAIHdyrAzEQFnoECBYQAQ&usg=AOvVaw0LKkt5yyWWbqhT1ob08UIN

10. Ukraine's Thorny Path to the EU — From “Integration without Membership” to “Integration through War” [Електронний ресурс] / у кн.: Ukraine on the Road to Europe. Springer, 2024. С. 1–23. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-69154-6_1&ved=2ahUKEwim69jN2M6PAxUGFBAIHU3bAHoQFnoECBsQAQ&usg=AOvVawILiifl7znMmxRyTwBgRP3-

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. UNPAGlossary [Electronic Resource] / United Nations Public Administration Network. — URL : <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/language/en-US/Default.aspx>.

2. <http://europa.eu/> - (сайт представлений мовами країн-членів ЄС) Портал Європейського Союзу

3. europa.dovidka.com.ua/ee.html#European_Union - (укр.) Глосарій термінів Європейського Союзу

4. <http://uz.gov.ua/ci/org/ec/agr920207.html> - (укр.) Сторінка “Договір про Європейський Союз” на сайті “Українські залізниці”

5. <http://ec.europa.eu/euro/entry.html> - (на мовах 12 країн-членів ЄС) Євро - грошова одиниця 12 країн-членів ЄС. Все, що необхідно знати про євро

6. <http://ec.europa.eu/citizensrights/> - (англ. версія) Розділ “Офіс офіційних публікацій ЄС” на сайті “Європейська комісія”. *

7. http://www.europarl.europa.eu/home/default_en.htm - (на мовах 22 країн-членів ЄС) Сайт “Європейський парламент”

8. http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.ASP?lang=en - (англ. версія) Сайт “Рада Європейського Союзу”

9. http://ec.europa.eu/index_en.htm - (на мовах 16 країн-членів ЄС) Сайт “Європейська Комісія” <http://curia.europa.eu/en/index.htm> - (на мовах 22 країн-членів ЄС) Сайт “Європейський Суд Юстиції”

10. <http://www.euro-ombudsman.eu.int/default.htm> - (на мовах 22 країн-членів ЄС) Сайт “Європейський Омбудсмен” http://www.medialaw.ru/laws/other_laws/european/index.htm - (рос.; англ.)

Сторінка “Документи Європейського Співтовариства про ЗМІ” на сайті
“Право і засоби масової інформації”